

Regler för disputation vid Samhällsvetenskapliga fakulteten

Typ av dokument	Regler
Beslutad av	Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden
Beslutsdatum	2020-09-02, reviderade 2021-01-15, 2024-04-09, 2026-09-01
Dnr	SU FV-1.1.2-2044-20, SU FV-1317-24, SU FV-2911-26
Giltighetstid	2020-10-01 - tillsvidare
Ersätter dokument	Riktlinjer för disputationer vid Samhällsvetenskapliga fakulteten, 2015-06-10
Ansvarig förvaltningsavdelning	Samhällsvetenskapliga fakultetskansliet
Ansvarig handläggare	Tina Sjöberg

Beskrivning:

Detta dokument kompletterar Högskoleförordningen samt Stockholms universitets regler för utbildning och examination på forskarnivå med Samhällsvetenskapliga fakultetens lokala tillämpningsregler.

Inledning

Detta dokument kompletterar *Högskoleförordningen* (1993:100, 6 kap 33-35 §§) och Stockholms universitets *Regler för utbildning och examination på forskarnivå* (Dnr SU FV-0755-23).

En doktorsavhandling ska försvaras muntligen vid en offentlig disputation. Den som har blivit godkänd vid disputationen och fullgjort sina kurser inom forskarutbildningen kan ta ut doktorsexamen.

Prodekanus utser, på delegation av Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden, för varje disputation fakultetsopponent, ordförande och betygsnämnd utifrån förslag från berörd institution. I detta dokument likställs institut utan egen forskarutbildning med den institution som ger forskarutbildning i ämnet.

Institutionens granskning inför disputation

Doktorsavhandlingen ska ha granskats inför disputation. Skriftliga rutiner för granskningsförfarandet, samt handläggningen av eventuell avrådan eller rekommendation om uppskjutande av disputation, ska finnas vid institutionen. Prefekt beslutar, efter samråd med handledarkollegiet, professorskollegiet eller motsvarande, om disputation ska tillrådas eller avrådas. Om prefekten är doktorandens handledare övergår beslutsrätten till stf prefekt. Eventuell avrådan från disputation ska dokumenteras skriftligt av institutionen.

Tid och plats

Tid och plats för disputation beslutas av Studentavdelningen efter förslag från institutionen. Lokal för disputation bokas av institutionen. Disputationen ska som regel ske i Stockholms universitets lokaler och inte äga rum samtidigt som en annan disputation inom Samhällsvetenskapliga fakulteten. I särskilda fall kan disputation ske i lokal utanför Stockholms universitet. Eventuella dispenser gällande tid och plats sker i samråd med fakulteten. Såväl ordförande som doktorand ska vara på plats.

Disputationsanmälan

I samråd med prefekt lämnar doktorandens handledare förslag på opponent, ordförande och betygsnämnd via formuläret *Disputationsanmälan* som finns på fakultetens hemsida. Disputationsanmälan ska även innehålla en kort redogörelse för avhandlingens innehåll och uppgift om den/de handledare (högst två) som ges närvarorätt vid betygsnämndens sammanträde. Innan disputationsanmälan skickas till fakultetskansliet ska doktoranden informeras om dess innehåll. Förslaget skickas till samfakdisputationer@su.se senast sex terminsveckor före disputationsdagen. Tid för disputation ska vara bokad hos Studentavdelningen innan disputationsanmälan skickas till fakulteten.

Jäv

Eventuella jävsförhållanden ska alltid beaktas vid val av ordförande för disputationen, fakultetsopponent och vid sammansättningen av betygsnämnd. Information om gällande jävsregler finns på universitetets hemsida.

Ordförande

Ordförande för disputationen ska vara docent eller professor vid doktorandens institution och får inte vara doktorandens handledare. Ordförande för disputationen får inte ingå i betygsnämnden. Ordföranden har det övergripande ansvaret inför och under disputationen. Ordföranden leder disputationsakten, fördelar ordet samt bestämmer när disputationen är avslutad.

Fakultetsopponent

Opponenten ska i normalfallet vara lägst docent. Om det finns särskilda skäl kan dock en disputerad person utan docentkompetens utses. Opponenten ska vara obunden gentemot doktoranden och avhandlingen och får inte komma från samma institution som doktoranden eller någon av handledarna. Opponenten bör ha sin verksamhet utanför Stockholms universitet och får inte komma från samma institution som någon av betygsnämndsledamöterna.

Om opponenten får förhinder ska, om tiden tillåter, ny opponent utses. Förslag på ny opponent beslutas av prodekanus. Om förhindret sker med kort varsel kan en av ledamöterna som har sin verksamhet utanför Stockholms universitet ta opponentens roll och suppleanten (reservledamoten) tar plats som ordinarie ledamot i betygsnämnden. Är inte något av dessa alternativ möjliga skjuts disputationen upp till ett senare tillfälle.

Betygsnämnd och suppleant

Betygsnämnden ska i normalfallet bestå av tre ordinarie ledamöter. En suppleant ska utses, vilken ska kunna ersätta vem som helst av de ordinarie ledamöterna. Suppleanten ska ha läst avhandlingen och förväntas närvara vid disputationen.

Den som varit handledare för doktoranden eller i övrigt kan anses jävig, t ex genom nära samarbete eller beroendeförhållanden, får inte ingå i betygsnämnden.

Samtliga ledamöter i betygsnämnden, inklusive suppleant, ska vara lägst docenter. En person med akademisk tillhörighet i ett land där docenttitel inte finns, ska ha motsvarande docentkompetens. Bedömning av motsvarande docentkompetens görs av institutionen och godkänns sedan av prodekanus. Om det finns särskilda skäl kan i undantagsfall dispens ges för betygsnämndsledamot som inte är docent, men har en doktorsexamen.

Två av de ordinarie ledamöterna ska ha sin verksamhet utanför Stockholms universitet och får inte tillhöra samma institution.

Den tredje ordinarie ledamoten och suppleanten ska tillhöra Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet, en av dessa ska tillhöra den institution där doktoranden är antagen. Dispens kan ges för ledamot eller suppleant från annan fakultet inom Stockholms universitet.

I det fall en ordinarie ledamot får förhinder och suppleanten kallas in som ordinarie ledamot kan två ledamöter tillhöra Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet.

Både kvinnor och män ska finnas bland ordinarie ledamöter i betygsnämnden. Om det finns särskilda skäl kan dispens ges från denna regel.

Om en professor emeritus utses till ledamot eller suppleant ska denna vara aktiv vid ett lärosäte, exempelvis genom handledning, undervisning eller forskning.

Betygsnämnden kan vid särskilda skäl utökas till fem ledamöter och en suppleant, kontakta i så fall fakultetskansliet för särskild blankett för disputationsanmälan.

Miljö och hållbarhet

Beakta miljöhänsyn och hållbarhet genom att välja opponent och ledamöter som kan resa på ett miljövänligt sätt alternativt delta digitalt.

Samråd

Förslag på opponent, ordförande och betygsnämnd ska ske i samråd med institutionens prefekt. Om prefekten är doktorandens handledare, ordförande för disputationen eller ledamot i betygsnämnden ska samråd ske med stf prefekt. Om doktoranden är verksam vid institut utan egen utbildning på forskarnivå ska samråd ske med samarbetande institutions prefekt.

Dispens

Disputationsanmälan ska följa regelverket, men om det finns särskilda skäl kan i vissa fall dispens ges. Eventuell dispensansökan skickas samtidigt som disputationsanmälan till samfakdisputationer@su.se. Observera att handläggningstiden därmed kan förlängas.

Efter disputation

Betygsnämndens sammanträde

Betygsnämnden sammanträder i direkt anslutning till disputationen och utser en av sina ledamöter till ordförande. Opponent, suppleant och högst två handledare har närvaro- och yttranderätt vid sammanträdet första del men ska lämna rummet inför betygsnämndens

slutdiskussion och beslut. Ytterligare personer kan inte adjungeras till betygsnämndens sammanträde.

En doktorsavhandling ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Både avhandlingens innehåll och det offentliga försvaret ska beaktas vid betygssättningen. Betygsnämnden är beslutsför när alla ledamöter är närvarande. Det beslut som flest enas kring gäller.

Disputationsprotokoll

Disputationsprotokollet skickas med e-post från fakultetskansliet till ordförande för disputationen 1-3 veckor före disputationsdagen. Protokollet fylls i digitalt och skickas med e-post av ordföranden för disputationen till registrator. Ett oenigt beslut eller beslut om underkännande ska alltid motiveras skriftligen och bifogas protokollet.

Ersättning för kostnader

Institutionen ersätts i efterhand med ett schablonbelopp på 40 000 kr per godkänd avhandling. Bidraget ska användas för tryckkostnader, opponentarvode (10 000 kr), eventuella resekostnader och traktamente för opponent och betygsnämndsledamöter m.m. Beloppet betalas ut av fakultetsnämnden två gånger per år (juni och dec) baserat på inkomna disputationsprotokoll.

Om institutionen skriftligen avrått från disputation och avhandlingen ändå läggs fram och blir underkänd, ska doktoranden själv stå för tryckkostnaderna. Institutionen erhåller i sådant fall 20 000 kr i schablonbelopp. Om institutionen tillstyrkt disputation och avhandlingen blir underkänd utgår fullt schablonbelopp och institutionen står för tryckkostnaderna.